



UNIUNEA EUROPEANĂ



Fondul Social European
POSDRU 2007-2013



Instrumente Structurale
2007-2013



OIPOSDRU

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE



Universitatea
Româno-Americană



CENTRUL DE RESURSE
JURIDICE

Drepturile copiilor cu dizabilități mintale

Georgiana Pascu, Manager de Program,
Centrul de Resurse Juridice



UNIUNEA EUROPEANĂ



Fondul Social European
POSDRU 2007-2013



Instrumente Structurale
2007-2013



OIPOSDRU

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE



Universitatea
Româno-Americană



CENTRUL DE RESURSE
JURIDICE

Copiii sunt copii...

Un băiat începe să țipe pe stradă și atacă un pieton. Este chemată poliția și un agent de poliție duce copilul tulburat și agitat la secția de poliție, închizându-l într-o celulă, ca să "se calmeze". Copilul, cu o privire îngrozită, se ghemuiește într-un colț. El va rămâne acolo timp de 24 sau 48 sau poate 72 de ore fără să i se acorde asistență, și nu are unde altundeva să se ducă. Chiar și reprezentantul său legal îl consideră o povară.

Cine îi susține cauza în instanță? În calitate sa de copil cu dizabilitate mentală, el nu poate accede singur la actul de justiție. Cine poate contesta acțiunile reprezentantului său legal, care nu îi apără drepturile?



UNIUNEA EUROPEANĂ



Fondul Social European
POSDRU 2007-2013



Instrumente Structurale
2007-2013



OIPOSDRU

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE



Universitatea
Româno-Americană



CENTRUL DE RESURSE
JURIDICE

Copiii sunt copii...

În fața unei instituții pentru fete cu dizabilități intelectuale se face o coadă mare de mașini. Șoferii așteaptă să iasă copiii și îi ademenesc în mașinile lor cu mâncare, ciocolată sau o mică sumă de bani, pentru „una mică”. Șoferii care exploatează aceste fete se simt în siguranță, crezând că „nu le acceptă ca martori în instanță pe idioatele astea”.

Cine susține cauza acestor fete când dosarul este în cele din urmă adus în instanță? Cine se asigură că fetele sunt audiate? Cine le ajută să se exprime? Ce garanții există că instanța va accepta mărturia lor ca probă?



UNIUNEA EUROPEANĂ



Fondul Social European
POSDRU 2007-2013



Instrumente Structurale
2007-2013



MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU



Universitatea
Româno-Americană



CENTRUL DE RESURSE
JURIDICE

Copiii sunt copii...

Un băiat în vârstă de 17 ani cu deficiență gravă de învățare este obligat să depună mărturie în instanță într-o speță ce implică un accident rutier. El nu înțelege bine, are deficiențe de auz, și nu se poate concentra mai mult de 20 de minute la rând. Îi este teamă și trebuie să meargă la toaletă. Judecătorul și avocații ambelor părți încep să dea semne de nerăbdare. Ei îl dojenesc cu asprime pe băiat. Situația se agravează. Copilul se oprește din vorbit și începe să plângă. S-a pierdut proba, s-a pierdut timpul. Acești copii nu trebuie primiți în instanță, nu-i așa? Ei oricum nu sunt în stare să depună mărturie, nu?

Cine le poate spune instanțelor că minorii cu dizabilități mintale au nevoie de asistență și că sunt în măsură să depună mărturie dacă li se oferă sprijin? Cine le poate spune instanțelor că acești copii își formează o opinie și că instanțele trebuie să le asculte opinia? Cine îi poate spune judecătorului că trebuie să schimbe modul în care funcționează instanța pentru a respecta interesul copilului?



UNIUNEA EUROPEANĂ



Fondul Social European
POSDRU 2007-2013



Instrumente Structurale
2007-2013



MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU



Universitatea
Româno-Americană



CENTRUL DE RESURSE
JURIDICE

Copiii sunt copii...

O fată de 13 ani cu sindromul Down a fost violată și a rămas însărcinată. Părinții ei și instanța nu o consideră aptă să depună mărturie. Procurorul nu preia dosarul. Părinții decid ca fata să fie anesteziată, să i se facă cezariană și să-i dea copilul spre adopție. Nu s-a deranjat nimeni să o întrebe și pe fată. Nu a întrebat-o nimeni nici dacă l-ar recunoaște pe făptuitor, nici dacă ea a înțeles că este însărcinată. Nu a întrebat-o nimeni dacă vrea să nască copilul, cu atât mai puțin dacă ar fi posibil ca ea să aibă grijă de copil. De vreme ce fata are sindromul Down, nimeni nu crede că este nevoie să se comunice cu ea.

Cine o poate reprezenta în instanță și se poate asigura că i se consemnează mărturia? Cine poate stabili ce este capabilă să facă fata și ce sprijin dorește să i se acorde și de ce sprijin are nevoie? Și cine îi poate apăra drepturile pe care le are în calitate de copil și în calitate de părinte?



UNIUNEA EUROPEANĂ



Fondul Social European
POSDRU 2007-2013



Instrumente Structurale
2007-2013



MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU



Universitatea
Româno-Americană



CENTRUL DE RESURSE
JURIDICE

Niciunul dintre aceste cazuri **nu este fictiv**
TOȚI copiii au dreptul la protecție.
TOȚI copiii au drept de acces la actul de
justiție.



UNIUNEA EUROPEANĂ



Fondul Social European
POSDRU 2007-2013



Instrumente Structurale
2007-2013



MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU



Universitatea
Româno-Americană



CENTRUL DE RESURSE
JURIDICE

Copiii sunt copii...

Statele au datoria de a informa părinții copiilor cu dizabilități despre drepturile copiilor lor. Și statele au obligația de a ajuta familiile să își poată crește copiii.

Statele trebuie să faciliteze accesul tuturor copiilor la actul de justiție acordându-le sprijin. S-au creat deja o serie de mecanisme de sprijin, cum ar fi intermediarii care facilitează comunicarea dintre instanțe și copii, și care permit persoanelor de încredere să-i însoțească pe tot parcursul procesului juridic. De asemenea s-au creat și alte mijloace, inclusiv link-uri video pentru a audia copiii într-un mediu cu care sunt familiarizați, cursuri de formare pentru personalul instanțelor și pentru avocați cu privire la interacțiunea cu copiii, și manuale pentru îndeplinirea nevoilor copiilor în sistemul de justiție. Dar niciuna dintre aceste practici nu este utilizată în mod constant în întreaga Europă.

TOȚI copiii trebuie să beneficieze de mecanisme de protecție. Și trebuie eliminate barierele care împiedică accesul la justiție pentru copiii cu dizabilități mintale



UNIUNEA EUROPEANĂ



Fondul Social European
POSDRU 2007-2013



Instrumente Structurale
2007-2013



MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU



Universitatea
Româno-Americană



CENTRUL DE RESURSE
JURIDICE

Noțiuni și definiții

Ce este accesul la actul de justiție?

În dreptul internațional, „accesul la actul de justiție” este o noțiune în permanentă schimbare. Noțiunea a fost definită ca permițând „**accesul efectiv la sisteme, proceduri, informații și locuri utilizate în administrarea justiției**” *. Este legată de statul de drept și se poate spune că își are originea în începuturile epocii moderne a drepturilor omului. Conform articolului 8 din Declarația Universală a Drepturilor Omului :

„Orice persoană are dreptul să se adreseze în mod efectiv instanțelor judiciare competente împotriva actelor care violează drepturile fundamentale ce îi sunt recunoscute prin constituție sau prin lege”.

Referință: Janet E. Lord et al., *Human Rights Yes! Action and Advocacy on the Rights of Persons with Disabilities*, 2nd edition (Da! drepturilor omului - Acțiune și susținere pentru drepturile omului pentru persoanele cu dizabilități, ed. a 2-a), (Minneapolis: Centrul pentru drepturile omului de la Universitatea din Minnesota, 2012).



UNIUNEA EUROPEANĂ



Fondul Social European
POSDRU 2007-2013



Instrumente Structurale
2007-2013



MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU



Universitatea
Româno-Americană



CENTRUL DE RESURSE
JURIDICE

Ce este accesul la actul de justiție? (continuare)

Articolul 13 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului („CEDO”) stabilește dreptul la un remediu efectiv la nivel național.

Accesul la un remediu trebuie garantat în aceeași măsură tuturor fără discriminare (articolul 14 din CEDO).

Articolul 12 din CDC recunoaște că minorii înșiși au o miză în toate problemele care îi privesc, inclusiv referitor la procesele juridice:

„...copilului i se va da, în special, posibilitatea de a fi ascultat în orice procedură judiciară sau administrativă care îl privește, fie direct, fie printr-un reprezentant sau un organism competent”



UNIUNEA EUROPEANĂ



Fondul Social European
POSDRU 2007-2013



Instrumente Structurale
2007-2013



MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU



Universitatea
Româno-Americană



CENTRUL DE RESURSE
JURIDICE

Ce este accesul la actul de justiție? (continuare)

Promovând tranziția către un model social al invalidității*, articolul 13 alineatul (1) din Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități (CDPD) prevede că statele trebuie să:

„asigure accesul efectiv la actul de justiție pentru persoanele cu dizabilități, în condiții de egalitate cu ceilalți, inclusiv prin asigurarea de ajustări de ordin procedural și adecvate vârstei, pentru a le facilita un rol activ ca participanți direcți și indirecti, inclusiv ca martori, în toate procedurile legale, inclusiv etapele de investigație și alte etape preliminare”.

*Rannveig Trausdóttir, “Disability Studies, the Social Model and Legal Developments” (Studii despre invaliditate, modelul social și schimbările juridice) în Oddný Mjöll și Gerard Quinn (ed.), *The UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities* (Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități) (Leiden: Martinus Nijhoff Publishers, 2009), 3-16.



UNIUNEA EUROPEANĂ



Fondul Social European
POSDRU 2007-2013



Instrumente Structurale
2007-2013



MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU



Universitatea
Româno-Americană



CENTRUL DE RESURSE
JURIDICE

Ce este accesul la actul de justiție? (continuare)

În Europa, dreptul de acces la actul justiție s-a dezvoltat în continuare prin adoptarea Cartei Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene („Carta”), în special articolele 47 și 48. Aceste articole includ dreptul la un proces într-un termen rezonabil, posibilitatea de a beneficia de consiliere juridică, de apărare și de reprezentare, precum și o reafirmare a prezumției de nevinovăție



UNIUNEA EUROPEANĂ



Fondul Social European
POSDRU 2007-2013



Instrumente Structurale
2007-2013



MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU



Universitatea
Româno-Americană



CENTRUL DE RESURSE
JURIDICE

Ce este accesul la actul de justiție? (continuare)

În 2010, Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei a adoptat Orientările privind justiția în interesul copilului *care asigură un „instrument practic pe care statele membre îl pot folosi pentru adaptarea sistemelor lor judiciare și non-judiciare la drepturile, nevoile și interesele caracteristice ale copiilor” (denumite în continuare „Orientările privind justiția în interesul copilului”). Orientările privind justiția în interesul copilului includ dreptul copilului de a participa la procesele judiciare care îi privesc, de a le fi apărate interesele ca având prioritate față de alte considerente, și de a fi protejați împotriva discriminării atunci când intră în contact cu toate organismele și serviciile competente implicate în administrarea justiției în materie penală, civilă sau de contencios administrativ.

*“Guidelines of the Committee of Ministers of the Council of Europe on child-friendly justice” (Orientările Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind justiția în interesul copilului), adoptate de Comitetul de Miniștri la 17 noiembrie 2010 la a 1098-a reuniune a Miniștrilor adjuncți, disponibile online pe: www.coe.int/childjustice (ultima accesare: 18 iunie 2015).



UNIUNEA EUROPEANĂ



Fondul Social European
POSDRU 2007-2013



Instrumente Structurale
2007-2013



OIPOSDRU

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE



Universitatea
Româno-Americană



CENTRUL DE RESURSE
JURIDICE

Cine sunt persoanele cu dizabilități?

Termenul „dizabilitate” nu are o definiție în dreptul internațional, însă articolul 1 din CDPD prevede că „**persoanele cu dizabilități includ acele persoane care au deficiențe fizice, mentale, intelectuale sau senzoriale de durată, deficiențe care, în interacțiune cu diverse bariere, pot îngreuna participarea deplină și efectivă a persoanelor în societate, în condiții de egalitate cu ceilalți.**”

Această definiție mută accentul de la o etichetă medicală depreciativă la recunoașterea faptului că persoanele sunt „private” de accesul la lume din cauza barierelor de mediu, atitudinale, financiare, sociale și juridice.



UNIUNEA EUROPEANĂ



Fondul Social European
POSDRU 2007-2013



Instrumente Structurale
2007-2013



MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU



Universitatea
Româno-Americană



CENTRUL DE RESURSE
JURIDICE

Cine sunt „copii cu dizabilități mintale”

Copiii cu dizabilități intelectuale, de dezvoltare, cognitive și/sau psihosociale. Termenii nu sunt exclusivi, și este recunoscut faptul că identitatea fiecărui copil se compune din aspecte multiple. Una dintre cele mai des întâlnite bariere cu care se confruntă copiii cu dizabilități mintale atunci când intră în contact cu sistemele de justiție o reprezintă procedurile discriminatorii.

”**Discriminarea pe criterii de dizabilitate**” este un termen folosit cu referire la articolul 2 din CDPD, unde este definit drept „orice diferențiere, excludere sau restricție pe criterii de dizabilitate, care are ca scop sau efect diminuarea sau prejudicierea recunoașterii, beneficiului sau exercitării în condiții de egalitate cu ceilalți a tuturor drepturilor și libertăților fundamentale ale omului în domeniul politic, economic, social, cultural, civil sau în orice alt domeniu. Termenul include toate formele de discriminare, inclusiv refuzul de a asigura o **adaptare rezonabilă**”.

”**Adaptarea rezonabilă**” înseamnă acele modificări și ajustări necesare pentru a permite persoanelor cu dizabilități să se bucure de toate drepturile și libertățile fundamentale ale omului sau să și le exercite, în condiții de egalitate cu ceilalți (articolul 2, CRPD).



UNIUNEA EUROPEANĂ



Fondul Social European
POSDRU 2007-2013



Instrumente Structurale
2007-2013



MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU



Universitatea
Româno-Americană



CENTRUL DE RESURSE
JURIDICE

Drepturile, monitorizarea și sesizările

Drepturile prevăzute în CDPD se referă la multe domenii ale vieții și din domeniul juridic: justiția, educația, sănătatea, transportul, viața independentă în comunitate, protecția împotriva violenței și abuzului, respectarea vieții private, libertatea, libertatea de exprimare și accesul la informație. Convenția subliniază faptul că minorii cu dizabilități au dreptul la respectarea deplină a drepturilor omului în condiții de egalitate cu ceilalți și subliniază că societatea trebuie să respecte capacitățile de evoluție ale copiilor cu dizabilități.

*Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități (CDPD), articolul 7.
CDPD, articolul 3(h).



UNIUNEA EUROPEANĂ



Fondul Social European
POSDRU 2007-2013



Instrumente Structurale
2007-2013



MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU



Universitatea
Româno-Americană



CENTRUL DE RESURSE
JURIDICE

Drepturile, monitorizarea și sesizările (continuare)

CDC stabilește drepturi fundamentale garantate tuturor copiilor, și copiilor cu dizabilități, fără discriminare. În interpretarea sa a CDC, Comitetul ONU pentru drepturile copilului („Comitetul CDC”) a explicat că „trebuie să existe căi de atac disponibile pentru a oferi compensații pentru aceste încălcări”.

*CDPD, articolul 2(2).



UNIUNEA EUROPEANĂ



Fondul Social European
POSDRU 2007-2013



Instrumente Structurale
2007-2013



MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU



Universitatea
Româno-Americană



CENTRUL DE RESURSE
JURIDICE

Drepturile, monitorizarea și sesizările (continuare)

„Statutul special al copiilor, de persoane dependente de adulți, generează mari dificultăți pentru copiii care caută căi de atac pentru încălcarea drepturilor. Astfel statele trebuie să asigure cu deosebită atenție existența unor proceduri legale eficace și adaptate nevoilor copiilor, care să fie disponibile copiilor și reprezentanților lor. Acestea trebuie să includă furnizarea de informații pe înțelesul copilului, consiliere, susținerea cauzei copilului, inclusiv sprijin pentru copiii care își susțin singuri cauza, și accesul la procedurile independente de depunere a reclamațiilor și accesul la instanțe, însoțit de asistența juridică necesară și de asistența de orice fel este nevoie. Acolo unde s-a constatat încălcarea drepturilor, trebuie să se acorde reparațiile corespunzătoare, inclusiv compensații, și, dacă este cazul, să se adopte măsuri pentru a promova recuperarea fizică și psihică, reabilitarea și reintegrarea”

Comitetul Națiunilor Unite pentru drepturile copilului, Comentariul General Nr. 5: General Measures for Implementation of the Convention on the Rights of the Child (Măsuri generale pentru punerea în aplicare a Convenției privind drepturile copilului), 3 octombrie 2003, CDC/CG/2003/5, disponibil online pe <http://tb.ohchr.org/default.aspx?Symbol=CRC/GC/2003/5> (ultima accesare: 27 martie 2015), alin. 24.



UNIUNEA EUROPEANĂ



Fondul Social European
POSDRU 2007-2013



Instrumente Structurale
2007-2013



MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU



Universitatea
Româno-Americană



CENTRUL DE RESURSE
JURIDICE

Drepturile, monitorizarea și sesizările (continuare)

CDC stabilește drepturi fundamentale garantate tuturor copiilor, și copiilor cu dizabilități, fără discriminare. În interpretarea sa a CDC, Comitetul ONU pentru drepturile copilului („Comitetul CDC”) a explicat că „trebuie să existe căi de atac disponibile pentru a oferi compensații pentru aceste încălcări”.

*CDPD, articolul 2(2).



UNIUNEA EUROPEANĂ



Fondul Social European
POSDRU 2007-2013



Instrumente Structurale
2007-2013



MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU



Universitatea
Româno-Americană



CENTRUL DE RESURSE
JURIDICE

Drepturile, monitorizarea și sesizările (continuare)

O Analiză a MDAC din 2012 a studiilor internaționale de cercetare arată că **”minorii cu dizabilități sunt de trei până la patru ori mai predispuși a fi victime ale actelor de violență decât copiii fără dizabilități”***. Comitetul CDC a explicat că există o varietate de factori care contribuie la creșterea vulnerabilității copiilor cu dizabilități în privința abuzurilor, inclusiv faptul că au nevoie de ajutor pentru a mânca, a se îmbrăca, a se spăla; faptul că primesc îngrijiri de la personalul unei instituții; și faptul că sunt ignorați dacă au probleme de comunicare**.

*Lisa Jones et al., “Prevalence and risk of violence against children with disabilities: a systematic review and meta-analysis of observational studies” (Prevalența și riscul de violență împotriva copiilor cu dizabilități: revizuire sistematică și meta-analiză a studiilor observaționale), *Lancet* 379: 9826 (2012), 1621-1629, disponibil online pe <http://press.thelancet.com/childrendisabilities.pdf> (ultima accesare: 27 martie 2015).

**Comitetul Națiunilor Unite pentru drepturile copilului, Comentariu General Nr. 9: The rights of children with disabilities (Drepturile copiilor cu dizabilități), 27 februarie 2007, CDC/C/CG/9, disponibil online pe <http://tb.ohchr.org/default.aspx?Symbol=CRC/C/GC/9> (ultima accesare: 27 martie 2015), alin. 43.



UNIUNEA EUROPEANĂ



Fondul Social European
POSDRU 2007-2013



Instrumente Structurale
2007-2013



MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU



Universitatea
Româno-Americană



CENTRUL DE RESURSE
JURIDICE

Drepturile, monitorizarea și sesizările (continuare)

Următorii patru indicatori stabilesc modul în care statele trebuie să elimine barierele în calea accesului la actul de justiție pentru copiii cu dizabilități mentale, mai precis să le reducă la minimum, ratificând legislația privind drepturile omului; aplicând politici și programe pentru a operaționaliza acele legi internaționale pe teritoriul lor și adoptând planuri naționale de îmbunătățire a accesului la actul de justiție; înființând un inspectorat național pentru a monitoriza respectarea drepturilor omului în interiorul instituțiilor; și creând sisteme de depunere a reclamațiilor care să fie accesibile tuturor *

MDAC și partenerii (CRJ), 2015, Accesul copiilor cu dizabilități mintale la actul de justiție. Standarde internaționale și constatări din zece state membre ale Uniunii Europene



UNIUNEA EUROPEANĂ



Fondul Social European
POSDRU 2007-2013



Instrumente Structurale
2007-2013



MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU



Universitatea
Româno-Americană



CENTRUL DE RESURSE
JURIDICE

Indicatori de monitorizare:

Indicatorul 1. Guvernul a ratificat și a adaptat la nivel intern dreptul drepturilor omului privind drepturile copilului și ale persoanelor cu dizabilități.

Indicatorul 2. Guvernul a adoptat politici naționale care includ obiectivul îmbunătățirii accesului copiilor cu dizabilități mintale la actul de justiție.

Indicatorul 3. S-a stabilit prin lege înființarea unui organism național independent care să monitorizeze, să protejeze și să promoveze drepturile copiilor cu dizabilități mintale, ocupându-se inclusiv cu monitorizarea cadrului instituțional.

Indicator 4. În toate unitățile care deserveșc copii cu dizabilități mintale există proceduri eficace de depunere a reclamațiilor accesibile acestora.



UNIUNEA EUROPEANĂ



Fondul Social European
POSDRU 2007-2013



Instrumente Structurale
2007-2013



OIPOS DRU

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE



Universitatea
Româno-Americană



CENTRUL DE RESURSE
JURIDICE

Indicatorul 1. Guvernul a ratificat și a adaptat la nivel intern dreptul drepturilor omului privind drepturile copilului și ale persoanelor cu dizabilități.

Convenția ONU cu privire la drepturile Copilului („CDC”), precum și Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități („CDPD”) sunt cele mai importante tratate internaționale care stabilesc dreptul de acces la actul de justiție și drepturile conexe pentru copiii cu dizabilități mintale.

Ratificarea tratatelor internaționale în sine nu ajută persoanele pe care trebuie să le ajute tratatele. Doar atunci când guvernele și parlamentele iau măsuri pentru a adapta legislația drepturilor omului la nivel intern (adică, prin adoptarea de legi, politici și programe la nivel național), aceasta capătă sens pentru persoane concrete, deoarece persoanele acestea au drepturi legale pe care le pot pretinde, și au la dispoziție mecanisme prin care să ceară să li se facă dreptate când lucrurile nu merg bine. Caracterul obligatoriu al dreptului internațional prevede ca guvernele să își transforme sistemele juridice interne în așa fel încât să respecte obligațiile legale internaționale. Articolul 4 din CDC și CDPD stabilește obligații generale privind statele părți să pună în aplicare obligațiile care le revin adoptând măsuri legislative și administrative (CDC și CDPD) și modificând sau eliminând legile, reglementările, obiceiurile și practicile discriminatorii (CDPD).



UNIUNEA EUROPEANĂ



Fondul Social European
POSDRU 2007-2013



Instrumente Structurale
2007-2013



MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU



Universitatea
Româno-Americană



Indicatorul 2. Guvernul a adoptat politici naționale care includ obiectivul îmbunătățirii accesului copiilor cu dizabilități mintale la actul de justiție.

În afară de legislație, statele trebuie să adopte planuri naționale care să arate cum vor fi aplicate în practică drepturile copiilor și persoanelor cu dizabilități. Este important ca aceste planuri să se ghideze după principii fundamentale, inclusiv:

- non-discriminarea (articolul 2 din CDC, articolele 3(b) și 5 din CDPD);
- interesul copilului (articolul 3 din CDC, articolul 7(2) din CDPD);
- recunoașterea capacităților de evoluție ale copilului (articolul 5 din CDC, articolul 3(h) din CDPD);
- protecția egală și beneficiul egal al legii (articolul 5 din CDPD);
- participarea și integrarea în societate (articolul 12 din CDC, articolul 3(c) din CDPD); și
- accesibilitate, design-ul universal și existența adaptărilor rezonabile (articolul 3(f), 4(f), 5(3) și 9 din CDPD).
- .



UNIUNEA EUROPEANĂ



Fondul Social European
POSDRU 2007-2013



Instrumente Structurale
2007-2013



MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU



Universitatea
Româno-Americană



Indicatorul 3. S-a stabilit prin lege înființarea unui organism național independent care să monitorizeze, să protejeze și să promoveze drepturile copiilor cu dizabilități mintale, ocupându-se inclusiv cu monitorizarea cadrului instituțional.

Instituțiile Naționale pentru Drepturile Omului (INDO) trebuie să promoveze și să protejeze drepturile omului în fiecare țară. Având ca ghid documentul universal acceptat intitulat „**Principiile de la Paris**”, INDO-urile trebuie să fie independente față de stat și trebuie să li se acorde autoritatea de a oferi consiliere cu privire la reformarea și armonizarea legislației și politicilor, identificarea încălcărilor drepturilor omului și asumarea unei varietăți de funcții de monitorizare. Acestea joacă și un rol esențial în intervenția în cazuri de discriminare multiplă sau interconectată, cum ar fi situațiile în care se află copiii cu dizabilități mintale din cauza vârstei și deficiențelor lor.

Articolul 33 din CDPD solicită în continuare din partea statelor să înființeze sau să desemneze mecanisme naționale independente de monitorizare a respectării drepturilor omului pentru a promova, proteja și monitoriza punerea în aplicare a CDPD. Articolul 16 (3) din CDPD solicită guvernelor să se asigure că „toate facilitățile și programele destinate să servească persoanelor cu dizabilități sunt eficient monitorizate de autorități independente, pentru a preveni apariția oricăror forme de exploatare, violență și abuz”.

*Adunarea Generală ONU, Rezoluția 48/34: Principii privitoare la statutul instituțiilor naționale (Principiile de la Paris), 20 decembrie 1993, A/RES/48/134.



UNIUNEA EUROPEANĂ



Fondul Social European
POSDRU 2007-2013



Instrumente Structurale
2007-2013



MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU



Universitatea
Româno-Americană



CENTRUL DE RESURSE
JURIDICE

Indicator 4. În toate unitățile care deserveșc copii cu dizabilități mintale există proceduri eficace de depunere a reclamațiilor accesibile acestora.

Instituționalizarea copiilor cu dizabilități este un fenomen larg răspândit care îi expune riscului de a li se nega demnitatea, dreptul la educație și la dezvoltare. În plus, persoanele cu dizabilități intelectuale sau psihosociale sunt mai vulnerabile la abuzuri în astfel de situații. Există o probabilitate mai mare ca minorilor cu dizabilități mintale care locuiesc în instituții să li se refuze educația incluzivă decât minorilor care locuiesc în comunitate, există o probabilitate mai mare ca minorii care locuiesc în instituții să fie izolați de familie și de prieteni, acestor copii putând să li se încălce și alte drepturi inclusiv prin administrarea forțată de îngrijiri medicale, prin controlul sau izolarea la nivel chimic sau fizic.

Copii cu dizabilități mintale, la fel ca toți copiii, au dreptul de a trăi în comunitate, cu familiile lor (articolul 19 din CDPD). Orientările ale ONU pentru îngrijirea alternativă a copiilor prevăd că „minorii care se află în îngrijire trebuie să aibă acces la un mecanism cunoscut, eficace și imparțial, prin care să poată depune reclamații sau să își poată exprima preocupările legate de tratamentul primit sau de condițiile din instituții”. Pentru ca procedurile de depunere a reclamațiilor să fie eficace, ele trebuie să pună la dispoziție un proces clar de anchetă și rezolvare și să clarifice repartitia responsabilității, să stabilească proceduri clare de raportare și de monitorizare și să îmbunătățească nivelul de împărtășire a lucrurilor învățate.



UNIUNEA EUROPEANĂ



Fondul Social European
POSDRU 2007-2013



Instrumente Structurale
2007-2013



MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU



Universitatea
Româno-Americană



CENTRUL DE RESURSE
JURIDICE

Indicator 4 (continuare)

Copii cu dizabilități mintale, la fel ca toți copiii, au dreptul de a trăi în comunitate, cu familiile lor (articolul 19 din CDPD). Orientările ale ONU pentru îngrijirea alternativă a copiilor prevăd că „minorii care se află în îngrijire trebuie să aibă acces la un mecanism cunoscut, eficace și imparțial, prin care să poată depune reclamații sau să își poată exprima preocupările legate de tratamentul primit sau de condițiile din instituții”. Pentru ca procedurile de depunere a reclamațiilor să fie eficace, ele trebuie să pună la dispoziție un proces clar de anchetă și rezolvare și să clarifice repartitia responsabilității, să stabilească proceduri clare de raportare și de monitorizare și să îmbunătățească nivelul de împărtășire a lucrurilor învățate.



UNIUNEA EUROPEANĂ



Fondul Social European
POSDRU 2007-2013



Instrumente Structurale
2007-2013



MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU



Universitatea
Româno-Americană



CENTRUL DE RESURSE
JURIDICE

Indicator 4 (continuare)

Copii cu dizabilități mintale, la fel ca toți copiii, au dreptul de a trăi în comunitate, cu familiile lor (articolul 19 din CDPD). Orientările ale ONU pentru îngrijirea alternativă a copiilor prevăd că „minorii care se află în îngrijire trebuie să aibă acces la un mecanism cunoscut, eficace și imparțial, prin care să poată depune reclamații sau să își poată exprima preocupările legate de tratamentul primit sau de condițiile din instituții”. Pentru ca procedurile de depunere a reclamațiilor să fie eficace, ele trebuie să pună la dispoziție un proces clar de anchetă și rezolvare și să clarifice repartitia responsabilității, să stabilească proceduri clare de raportare și de monitorizare și să îmbunătățească nivelul de împărtășire a lucrurilor învățate.



UNIUNEA EUROPEANĂ



Fondul Social European
POSDRU 2007-2013



Instrumente Structurale
2007-2013



MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU



Universitatea
Româno-Americană



CENTRUL DE RESURSE
JURIDICE

Indicator 4 (continuare)

Copii cu dizabilități mintale, la fel ca toți copiii, au dreptul de a trăi în comunitate, cu familiile lor (articolul 19 din CDPD). Orientările ale ONU pentru îngrijirea alternativă a copiilor prevăd că „minorii care se află în îngrijire trebuie să aibă acces la un mecanism cunoscut, eficace și imparțial, prin care să poată depune reclamații sau să își poată exprima preocupările legate de tratamentul primit sau de condițiile din instituții”. Pentru ca procedurile de depunere a reclamațiilor să fie eficace, ele trebuie să pună la dispoziție un proces clar de anchetă și rezolvare și să clarifice repartitia responsabilității, să stabilească proceduri clare de raportare și de monitorizare și să îmbunătățească nivelul de împărtășire a lucrurilor învățate.